

**PRIJEDLOG ZAKONA O DOPUNI ZAKONA O PLAĆAMA U JAVNIM
SLUŽBAMA, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA**

PRIJEDLOG ZAKONA O DOPUNI ZAKONA O PLAĆAMA U JAVNIM SLUŽBAMA, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona o dopuni Zakona o plaćama u javnim službama sadržana je u odredbi članka 2. stavka 4., a u vezi s odredbom članka 55. Ustava Republike Hrvatske (-Narodne novine, broj 85/2010 - pročišćeni tekst).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE UREĐUJU ZAKONOM TE POSLJEDICE DONOŠENJA ZAKONA

Plaće službenika i namještenika u javnim službama uređuju se zakonom i na temelju zakona donesenim propisima. Temeljem odredbe članka 4. Zakona o plaćama u javnim službama (Narodne novine, broj 27/01 i 39/09), plaću službenika i namještenika čini umnožak koeficijenta složenosti poslova radnog mjesta na koje je službenik odnosno namještenik raspoređen i osnovice za izračun plaće uvećan za 0,5% za svaku navršenu godinu radnog staža. Koeficijenti složenosti poslova službenika i namještenika utvrđeni su Uredbom o nazivima radnih mjesta i koeficijentima složenosti poslova u javnim službama (Narodne novine, broj 38/01, 112/01, 62/02, 156/02, 162/03, 39/05, 82/05, 133/05, 30/06, 22/07, 112/07, 127/07, 124/11, 142/11, 77/12, 98/12, 112/12 i 121/12), a osnovica za izračun plaće se utvrđuje po posebnom propisu, odnosno Zakonom o osnovici plaće u javnim službama (Narodne novine broj 39/09 i 124/09).

Nakon višegodišnjeg uzastopnog gospodarskog rasta, rasta zaposlenosti i pada nezaposlenosti, jak utjecaj globalne gospodarske i financijske krize tijekom protekle tri godine, preokrenuo je trend makroekonomskih kretanja. Pad bruto domaćeg proizvoda izravno je utjecao na gašenje radnih mjesta i nagli porast stope nezaposlenosti. Krajem 2010. godine u evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje evidentirano je oko 260.000 nezaposlenih osoba koje su prethodno bile u radnom odnosu. Kao posljedica negativnog gospodarskog rasta u 2010. godini i nedovoljnog gospodarskog rasta u 2011. godini, ukupna zaposlenost, a kako je određuje anketa radne snage, nastavila je opadati. Prema podacima Eurostata, stopa zaposlenosti stanovništva u dobi od 15. do 64. godine pala je s 57,8% u 2008. na 52,4% u 2011. godini. Obzirom da se nisu ostvarila procijenjena i planirana makroekonomska kretanja, već je utjecaj gospodarske i financijske krize u Republici Hrvatskoj dodatno ojačao, zbog čega je indeks stope rasta bruto domaćeg proizvoda ponovno negativan i ponovno utječe na pad zaposlenosti, u cilju neophodne fiskalne štednje i fiskalne održivosti sustava državnih i javnih službi, te očuvanja radnih mjesta i pune zaposlenosti u vrijeme recesije nužno je preispitati sve troškove rada u državnim i javnim službama na svim razinama.

Obzirom da na troškove rada, koji su u Republici Hrvatskoj osjetno viši od troškova rada zemalja članica Europske unije, utječu mnogobrojna materijalna prava i dodaci zaposlenih u državnim i javnim službama, kojima pravni izvori nisu posebni zakoni već kolektivni ugovori, potrebno je preispitati sva dodatno ugovorena materijalna prava za službenike i namještenike u državnim i javnim službama i njihovu razinu izjednačiti. To se osobito odnosi na isplate dodatnog, odnosno postotnog uvećanja vrijednosti koeficijenata složenosti poslova, kojim se, uz povećanje plaće za 0,5%, uvećava iznos plaće po istoj pravnoj osnovi, odnosno temeljem broja godina radnog staža. Navedeno uvećanje, odnosno

postotno uvećanje koeficijenta za 4, 8 i 10 postotnih poena nakon ostvarenih 20, 30 i 35 godina radnog staža ugovoreno je kolektivnim ugovorima, a ostvaruje se na način da po osnovi jednog dijela kolektivnih ugovora (srednjoškolsko obrazovanje, socijalna skrb, kultura) postotno uvećanje ovisi o ukupno ostvarenom radnom stažu, a po osnovi drugog dijela kolektivnih ugovora (državne službe, osnovnoškolsko obrazovanje, znanost i visoko obrazovanje te zdravstvo) ovisi o radnom stažu u državnim tijelima, odnosno ustanovama pripadajuće djelatnosti. Ovako ugovoreno postotno uvećanje koeficijenta je dvostruki dodatak kojeg zaposleni u državnim i javnim službama ostvaruju po istom osnovu, odnosno radnom stažu jer se po njemu prvo uvećava koeficijent poslova radnog mjesta te na tako uvećan koeficijent, pomnožen s osnovicom još dodaje i dodatak od 0,5% za svaku navršenu godinu radnog staža. Osim toga, navedeno postotno uvećanje koeficijenta složenosti poslova samo na temelju ostvarenog određenog broja godina radnog staža suprotno je načelu „za jednaki rad jednaka plaća“ i može u praksi predstavljati diskriminaciju po dobi, a upitna je i njena usklađenost sa zahtjevima europskog zakonodavstva, odnosno sa člankom 157. Ugovora o funkcioniranju Europske unije i člancima 2. i 3. Direktive 2000/78/EZ Europskog parlamenta i Vijeća kojom se uspostavlja opći okvir za jednako postupanje u zapošljavanju i odabiru zvanja od 27. studenog 2000. godine.

Obzirom da je navedeno pravo dvojbeno s ustavno pravnih aspekata jednakosti i suprotno načelima radnog zakonodavstva, ovim se Prijedlogom uz istovremene izmjene posebnog propisa o plaćama državnih službenika odnosno Zakona o državnim službenicima onemogućuje da se plaće i koeficijenti složenosti poslova dvostruko uvećavaju po istoj osnovi. U tom smislu se ovim Prijedlogom predlaže odgovarajuća dopuna posebnog propisa kojim se propisuje način utvrđivanja plaće za službenike i namještenike u javnim službama.

Slijedom navedenog ovim se Zakonom predlaže onemogućiti ponovno utvrđivanje toga prava kroz druge pravne izvore materijalnih prava službenika i namještenika zaposlenih u javnim službama.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za ovaj Prijedlog zakona nije potrebno osigurati dodatna sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske jer ne dovodi do povećanja rashoda državnog proračuna, ali može utjecati na postizanje određenih ušteda u području troškova državnog proračuna za zaposlene u javnim službama, koji se na razini kalendarske godine procjenjuje u visini od 779 milijuna kuna.

IV. PRIJEDLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Temelj za donošenje i stupanje na snagu ovoga zakona po hitnom postupku nalazi se u odredbi članka 159. Poslovnika Hrvatskoga sabora, a to su osobito opravdani državni razlozi, odnosno potreba da se u uvjetima gospodarske i financijske krize, te njenog negativnog utjecaja na fiskalnu održivost Državnog proračuna i na zaposlenost, smanjenjem troškova rada očuva što veći broj radnih mjesta u državnim službama. Osim toga, temelj za donošenje ovoga zakona po hitnom postupku nalazi se i u odredbi članka 161. Poslovnika Hrvatskoga sabora, obzirom da se radi o Zakonu kojim se iz pravnog sustava i prakse uklanja mogućnost utvrđivanja pravnog instituta koji je vrlo upitan s aspekta usklađenosti nacionalnog pravnog sustava s propisima Europske unije.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O DOPUNI ZAKONA O PLAĆAMA U JAVNIM SLUŽBAMA

Članak 1.

U članku 4. Zakona o plaćama u javnim službama (Narodne novine, broj 27/01 i 39/09) dodaju se stavci 2. i 3., koji glase:

„Plaća odnosno koeficijent složenosti poslova radnog mjesta iz stavka 1. ovoga članka ne može se dodatno uvećavati po osnovi radnog staža odnosno radnog staža ostvarenog u javnim službama.

Dodatno uvećanje plaće odnosno koeficijenta složenosti poslova radnog mjesta iz stavka 2. ovoga članka, ne može biti drukčije uređeno ugovorom o radu, pravilnikom o radu, sporazumom sklopljenim između radničkog vijeća i poslodavca, kolektivnim ugovorom ili zakonom“.

Članak 2.

Ugovor o radu, pravilnik o radu, sporazum sklopljen između radničkog vijeća i poslodavca, kolektivni ugovor, zakon odnosno drugi propis kojim se uređuje dodatno uvećanje plaće odnosno koeficijent složenosti poslova radnog mjesta iz članka 1. ovoga Zakona moraju se uskladiti s odredbama ovoga Zakona u roku najkasnije do 31. prosinca 2013. godine.

Članak 3.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u Narodnim novinama.

V. OBRAZLOŽENJE POJEDINIH ODREDBI

Članak 1.

Ovom se odredbom onemogućuje da se drugim izvorima radnih prava zaposlenih u javnim službama, plaće i koeficijenti složenosti poslova dodatno uvećavaju po osnovi radnog staža, odnosno radnog staža u javnim službama.

Članak 2.

Prijelazna odredba ovoga Zakona kojom je propisan rok do kojeg se svi izvori radnih prava zaposlenih u javnim službama moraju uskladiti s odredbama ovoga Zakona.

Članak 3.

Propisuje datum stupanja na snagu ovoga Zakona.

**ODREDBA ZAKONA O PLAĆAMA U JAVNIM SLUŽBAMA KOJA SE
DOPUNJUJE**

Članak 4.

Plaću službenika i namještenika čini umnožak koeficijenta složenosti poslova radnog mjesta na koje je službenik i namještenik raspoređen i osnovice za izračun plaće, uvećan za 0,5% za svaku navršenu godinu radnog staža.